

Genel Yayın: 3671

HALİL CİBRAN
ERMİŐİN BAHÇESİ

ÖZGÜN ADI
LE JARDIN DU PROPHÈTE

© TÜRKİYE İŐ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2014
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
ŐEBNEM İYİNAM

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŐ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM KASIM 2016, İSTANBUL
15. BASIM MART 2022, İSTANBUL

ISBN 978-605-332-892-6

BASKI: DÖRTEL MATBAACILIK SAN. VE TİC. LTD. ŐTİ.
Zafer Mah. 147. Sokak 9-13A Esenyurt İstanbul
Tel. (0212) 565 11 66 Sertifika No: 40970

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.

Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŐ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

ÇEVİREN: KENAN SARIALİOĞLU

1946'da Of/Trabzon' da doğdu. Őair, felsefeci ve çevirmen. İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nü "Materyalizm ve Ahlak" teziyle bitirdi. Aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Modern Türk Edebiyatında Őiir ve Felsefe İliŐikisi" konulu doktora çalışması var. *Yalağuz* adlı toplu Őiirlerinden sonra *Temmuz Sağanakları*'ni yayımladı. Hayyam'dan Cıbran'a, Baudelaire'den Cioran'a, Doğu'dan, Batı'dan birçok Őair ve yazarın yapıtlarını Türkçeye kazandırdı. Halen Mardin Artuklu Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğretim üyesi.

Modern
Klasikler
Dizisi -86

Halil
Cibran

Ermifin
Bahçesi

Çeviren: Kenan Sarıalioğlu

El Mustafa, seçilmiş ve sevilen, hatıralar ayı teşrinde*, öğle ışınları onun kendi günü üstünde en yüksek noktaya ulaştığında, doğum yeri olan adasına dönmekteydi.

Gemisi limana yaklaşırken, etrafında gemicileri, pruvada ayağa kalktı. Ve dönüş sevinci dalga dalga yayılıyordu kalbinde.

Konuşmaya başladı, konuştuğunda deniz de sesindeydi: “İşte doğduğumuz ada! Yeryüzünün bizi bir şarkı ve muamma olarak yükselttiği yer burası: Gök-yüzüne doğru bir şarkı, yeryüzüne doğru bir muamma. Peki, gökyüzü ile yeryüzü arasında, bizim tutkumuz değil de, kim taşıyacak şarkımızı, muammamızı kim çözecek?”

Deniz, bir kez daha, bizi bu kıyılara bırakıyor. Biz onun dalgaları arasında bir dalgayız yalnızca. O iletisini duyurmak için bizi yayıyor çevreye; ama biz kalbimizin ahengini kumlarda, kayalarda parçalamadan nasıl yapabiliriz bunu?

Çünkü böyledir denizcilerin ve denizlerin yasası: Özgürlük mü istiyorsunuz, sise dönüşmek zorundası-

* Rumî aylardan onuncu ve on birincisine verilen ortak ad. (ç.n.)

nız. Biçimsiz olan biçim arayışındadır her zaman, tıpkı sayısız yıldız bulutunun güneşlere ve aylara dönüşmek istemesi gibi; şimdi katı kalıplar halinde bu adaya çıkmadan önce bunca arayışta olan bizler de, işte bundan dolayı yeniden sise dönüşmeli ve başlangıçtan bu yana her şeyi öğrenmeliyiz. Peki, kim yaşayıp yükselebilecek doruklara, tutku ve özgürlük olarak kendini parçalamadan?

Her zaman şarkı söyleyebilelim ve duyulabilelim diye bu kıyıların arayışında olacağız. Ama hiçbir kulağın onu duymadığı yerde kırılan dalgadan ne haber? İçimizde onu duyacak kulak bulamayan, daha derin acılarımızı besleyen şeydir. Ama yine de, ruhumuzu biçimlendirmek için yontan ve yazgımızı yönlendiren de odur.”

Sonra denizcilerden biri öne çıkıp dedi ki: “Üstat, bu limana ulaşmak için duyduğumuz o yaman arzuya kaptan oldun, işte buradayız. Sen yine de acıdan ve parçalanması gereken kalplerden söz ediyorsun.”

O da cevap verdi: “Özgürlükten, bizim daha büyük özgürlüğümüz olan sisten de mi söz etmedim? Yine de, benim doğduğum adaya yaptığım hac yolculuğunu tamamlamam acıdır, tıpkı öldürülen bir adamın hayaletinin onu öldürenlerin önünde diz çökmeye gelmesi gibi.”

Bir başka denizci konuştu ve şöyle dedi: “Mendirekte toplanan şu kalabalığa bak. Onlar sessizlikleri içinde, senin geliş gününü, dahası saatini önceden bildiler ve sevgi gereksinimiyle, seni beklemek için bağlarını, bahçelerini terk ettiler.”

El Mustafa uzaktaki kalabalığa baktı ve yüreği bu kalabalığın umutlarıyla dolu, öylece sessiz kalakaldı.

Sonra halktan bir haykırif koptu, bu bir hatırlatma ve yakarıf çığığıydı.

Gemicilerine bakarak şöyle dedi: “Ben onlara ne getirdim? Uzak bir ülkede bir avcıydım işte. Halkın bana verdiği bütün altın okları bütün gücümle harcamayı amaçladım, ama hiçbir hayvanı düşürmedim. Okları izlemedim. Belki de şimdi onlar, yaralı kartalların kanatlarıyla birlikte güneşte dağılmışlardır, tekrar yeryüzüne inmeyeceklerdir. Belki de, bu okların uçları kendilerine ekmek ve şarap gereksinimlerini ellerine düşmüştür.

Uçuşları nerede kesilmiştir, bilmem; ama kavislerini gökyüzüne çizdiklerini biliyorum.

Bununla birlikte, aşkın eli hâlâ üzerimdedir, siz de benim denizcilerim, görüşümün dalgaları üstünde gezinmeye hâlâ devam ediyorsunuz mademki, ben de dilsiz olmayacağım. Mevsimlerin eli boğazıma sarıldığında haykıracağım ve alevler dudaklarımı yakıp yuttuğu zaman sözlerimi de şakiyacağım.”

Denizciler bunları dinleyince kalplerinin ta derinliklerinde bir heyecan duydular. İçlerinden biri şöyle dedi: “Üstat, öğret bize hepsini, senin kanın bizim damarlarımızda aktığına göre, bizim soluğumuz da senin kokunu yaydığına göre, anlarız belki.”

Cevap verdi o zaman, konuştuğunda rüzgâr da sesindeydi: “Siz beni öğretmen yapmak için mi doğduğum adaya kadar getirdiniz? Öğretmenlik beni henüz tutsak etmiş değil. Kendimden başka, her zaman derinden derine gelen o çağrıdan başka herhangi bir şeyden konuşamayacak kadar genç ve toyum.

Öğretmenlik isteyen onu bir düşünçiceğinde ya da bir parça kırmızı balıkta arasın. Bana gelince, ben o

şarkıcıyı hâlâ. Yeryüzünü şakiyacağım yine ve iki uyku arası günde dolaşan yitik düşlerinizi de şakiyacağım. Ama denizi de seyredeceğim.”

Şimdi gemi limana girdi ve mendireğe ulaştı. O doğduğu adaya çıktı ve kendini yeniden dostlarının arasında buldu. Onların yüreklerinin derinliklerinden öyle bir ıglık yükseldi ki, özleminin yalnızlığı ta içinden sarsıldı.

Sessizce konuşmasını beklediler. Ama o sustu, çünkü anıların hüznü sarmıştı onu; içinden şöyle geçirdi: “Şarkı söyleyeceğim mi dedim ben? Hayır, hayatın sesi kendine destek ve sevinç bulması için rüzgâra çıksın diye dudaklarımı açabilirim ancak.”

Sonra Kerime, çocukken annesinin bahçesinde onunla oynayan kadın, dedi ki: “On iki yıldır yüzünü gizledin, on iki yıldır sesine acıktık ve susadık.”

El Mustafa sonsuz bir şefkatle baktı ona, çünkü ölümün beyaz kanatları annesini sardığında, onun gözlerini kapatan bu kadındı.

Ve cevap verdi: “On iki yıl, on iki yıl mı dedin Kerime? Özlemimin yüksekliğini ne bir usturlapla* ne de derinliğini bir iskandille ölçtüm. Çünkü aşk, hele sıla hasretiyle de karışmışsa, zamanı ölçüp yoklayacak her aleti tüketir.

Bazı anlar vardır, uzun ayrılık sürelerine denktir. Ama ayrılık zihnin tükenmesinden başka bir şey değildir. Belki de biz hiç ayrılmadık.”

El Mustafa insanlara baktı; gençleri yaşlıları, gürbüzleri cılızları, rüzgârın ve güneşin tenlerini yaktığı insanları ve solgun yüzlüleri de gördü; çehrelerinde şiddetli bir arzunun ve sorgulamanın ışığı vardı.

* Güneş ve yıldızların gözerimi yüksekliklerini ölçerek zaman hesabı yapmayı sağlayan eski bir gözlem aracı. (ç.n.)

O anda, kalabalık arasında biri “Üstat,” diye seslendi, “hayat bizim umutlarımıza ve arzularımıza acıyla karşılık verdi. Kalplerimiz nedenini bilmeksizin acı çekiyor. Yalvarıyorum sana, teselli et bizi ve acılarımızın anlamını aç bize!”

El Mustafa'nın kalbi merhametle kımıldadı ve cevap verdi: “Hayat yaşayan her şeyden daha eskidir, tıpkı güzelliğin yeryüzünde güzel doğmadan çok önce kanatlarla donatılmış olması gibi ve tıpkı hakikatin dile getirilmeden önce de hakikat olması gibi.

Hayat bizim suskunluğumuzda söyler şarkısını ve uykumuzda düş görür. Yenik düştüğümüzde ve aşağılandığımızda bile, Hayat yükseklerde kurar tahtını. Ağladığımızda da, Hayat güne gülümser ve biz zincirlerimizi sürüklessek bile, o özgür kalır.

Çoğu zaman, biz Hayatı acılı adlarla nitelendiririz, ama yalnızca biz kendimiz acılı ve karamsar olduğumuzda yaparız bunu. Boş ve yararsız gelir bize Hayat, ama yalnızca ruhumuz yıkıntılar arasında başıboş dolaşıp durduğunda ve kalbimiz benliğimize karşı aşırı bir ilgiden sarhoş olduğunda.

Hayat derindir, yücedir ve uzaktır. Sizin engin görüşünüz sadece onun ayaklarına ulaşabilse de, yine de yakındır o. Sizin soluğunuzun esintisi sadece onun yüreğine ulaşabilse de, yine de sizin gölgenizin karaltısı düşer onun yüzüne ve sizin en zayıf çığlığınızın yankısı onun göğsünde bir ilkbahara ve bir sonbahara dönüşür.

Hayat örtülü ve gizlidir, tıpkı daha büyük benliğinizin gizli ve örtülü olması gibi. Ve yine de, Hayat konuştuğu zaman, tüm rüzgârlar söze dönüşür; hem

daha çok konuşursa, dudaklarındaki gülüşler ve gözlerinizdeki yaşlar da söze dönüşür. O şarkı söylediği zaman, sağırlar duyar ve duyulurlar; o yaklaştığında da, körler onu görürler ve şaşkın bir halde, hayranlıkla izlerler.”

Konuşmasını kesti, engin bir sessizlik sardı insanları. Ve bu sessizliğin içinden duyulmaz bir şarkı yükselirken, hepsinin yalnızlığı avutulmuş, acıları yatışmıştı.

Ve onları ansızın bırakıp, Bahçesine giden yolu izledi. Annesinin ve babasının, atalarının yanında ebedi uykuya daldıkları Bahçeye yöneldi.

Bazıları onun ülkeye dönüşüne tanık oldukları için, onu tek başına bırakmamak üzere peşinden gitmek istediler. Çünkü halkının geleneklerine göre bir hoş geldin şöleni düzenleyecek hiçbir yakını yoktu artık.

Ama gemisinin kaptanı onlara şunu öğütledi: “Bırakın kendi yoluna gitsin. Çünkü onun ekmeği yalnızlık ekmeğidir; kadehinde de, tek başına içmek istediği anıların şarabı durur.”

Kaptanın sözlerine hak veren gemiciler adımlarını tuttular. Ve mendirekte toplananların tümü istekli yürüyüşlerini dizginlediler.

Sadece Kerime, onun yalnızlığını ve anılarını paylaşma arzusuyla, kısa bir süre ardından yürüdü. Ama hiç konuşmadı ve dönüp evine gitti. Bahçesinde, bir badem ağacının altında, nedenini bilmeden ağlamaya başladı.

El Mustafa annesinin ve babasının Bahçesini buldu; içeri girdi ve ardından kimse gelmesin diye kapıyı kapattı.

Kırk gün kırk gece, bu evde ve Bahçede yalnız kaldı. Kimse gelmedi, kapalı olduğu için kapıya bile yaklaşmadı kimse; bütün halk onun yalnız kalmak istediğini biliyordu.

Kırk gün kırk gecenin sonunda, El Mustafa, halkın içeri girmesi için kapısını açtı.

Dokuz adam gelip Bahçede ona katıldılar: Kendi gemisinden üç denizci, Tapınakta hizmet etmiş üç adam ve çocukluğundaki oyun arkadaşlarından da üç kişi olmak üzere, dokuz kişi onun müritleri oldular.

Bir sabah, müritleri çevresine oturdular, bakışları anılarla dolu olduğu ölçüde uzaktı. Hafız adındaki müridi ona şöyle dedi: “Bize Orphalese kentinden ve son on iki yılını geçirdiğin o ülkeden söz et.”

El Mustafa sessiz kaldı, bakışlarını tepelere ve uçsuz bucaksız esîre çevirdi. Sessizliğinde bir savaş vardı.

Sonra konuştu: “Dostlarım ve yoldaşlarım, dini kurumuş olduğu halde inançlara boğulmuş olan millete yazık!

Yazık o millete ki, dokumadığı şeyi giyer, ekip biçmediğini yer, hasat etmediği tohumun ekmeğiyle beslenir, kendi cenderesinden çekmediği bir şaraptan içer.

Yazık o millete ki, zorbayı bir kahraman gibi alkışlar ve gösterişli fatihi hayırsever sanır.

Yazık o millete ki, rüyasında küçümsediği tutkuya uyanıkken boyun eğer.

Yazık o millete ki, sesini sadece cenaze törenlerinde yükseltir, sadece yıkıntılar arasında kibirlenir ve sadece boynu kılıçla kütük arasındayken başkaldırır.

Yazık o millete ki, Devlet adamı bir tilki, filozofu bir hokkabaz, sanatı yamama ve taklit sanatıdır.

Yazık o millete ki, yeni hükümdarını borazan sesleriyle karşılar ve bir sonraki hükümdarını da borazanlarla karşılamak için, onu yuhalayarak uğurlar.

Güçlü adamları henüz beşikteyken, bilgeleri yıllarca susturulan o millete yazık!

Ve her parçası kendini bir millet sanan, o bölünmüş millete yazık!”